

Ain Aaviksoo
Indrek Vainu
Gerli Paat

Tervishoiuteenused 2018

Hüpotees testimiseks

Eesti tervishoiuteenustel
on
ekspordipotentsiaali

Tervishoiu tähtsus kasvab

- Rahvastik vananeb – tervishoiuteenuste nõudlus ja sisu muutub
- Teaduse ja tehnika areng loob tervishoius rohkem võimalusi
- Inimesed ootavad tervishoiult rohkem
- Inimesed reisivad rohkem

Sisseehitatud konflikt

Praegu pakutakse inimestele

21. sajandi meditsiinitehnoloogiat

19. sajandi organisatsiooni, struktuuride,
juhtimistavade ja hinnakujunduspõhimõtetega

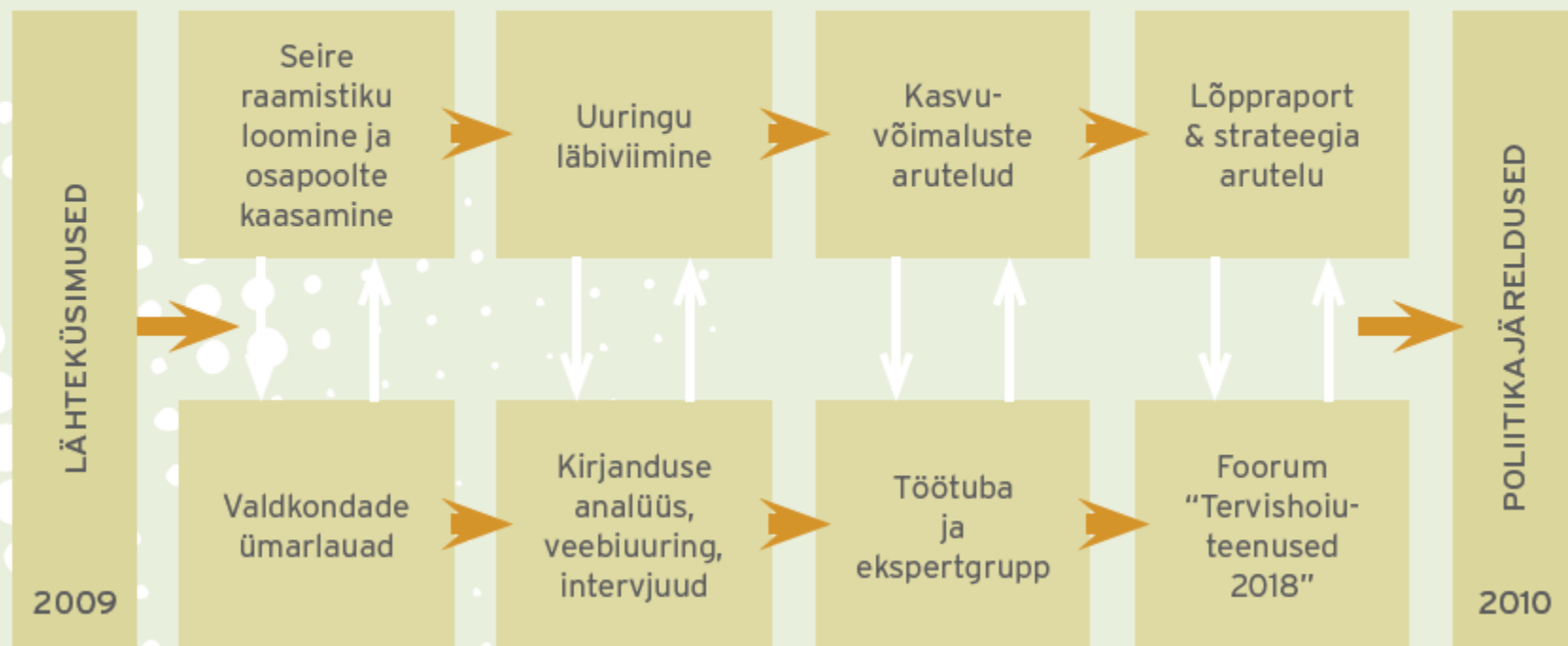
*Porter ME, Olmsted Teisberg E.
Redefining Health Care: Creating Value-Based Competition on Results.
Harvard Business School Press, 2006*

Uuringu eesmärgid

- Kaardistada tervise- ja heaoluteenuste teenuste hetkeseis
- Luua ettekujutus tulevikuväljavaadetest tervishoiuteenuseid eksportida (10 a perspektiiv)
- Anda soovitusi eksporti soosiva poliitika kujundamiseks (mida saaks ära teha 3-5 a)*

Pikk seireprotsess ... koos kaasamisega

Tervishoiumajanduse arenguseire tööprotsess

MIS ON TERVISHOIUTEENUSED?

1. Suurendavad inimese vaimset, füüsilist või sotsiaalset heaolu
2. Osutatakse tunnustatud (litsentseeritud) professionaalide poolt tunnustatud tervishoiuasutustes

Mis on tervishoiuteenuse eksport?

- Liiguvad inimesed

tervishoiuturism

- Liigub kapital

otseinvesteeringud

- Liigub informatsioon

telemeditsiin

- Liiguvad spetsialistid

töötajate migratsioon

Raha jõuab koju

**Tervishoiuturism (40%) ja otseinvesteeringud (50%)
annavad lõviosa
piiriülesest tervishoiuteenuste käibemahust
maailmas (2005.a andmed)**

Eesti tervishoiusüsteemi ja ühiskonna jaoks
on
perspektiivikaim ekspordivaldkond
tervishoiuturism

Tervishoiuturismi poolt ja vastu

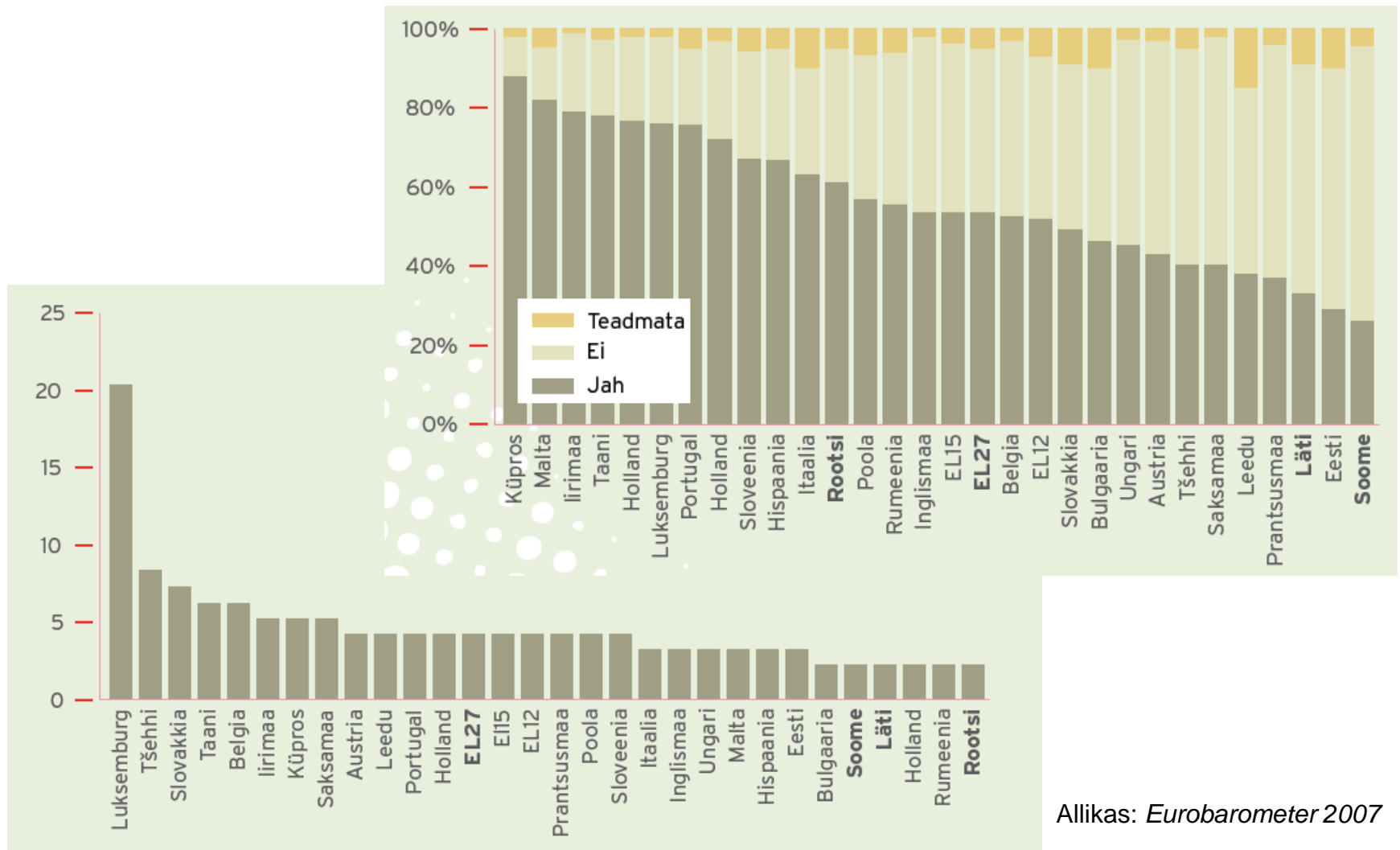
Pooltargumendid

- Genereerib tervishoiusüsteemi täiendavat raha, sh infrastruktuuri investeeringuteks
- Hoiab oma arstid ja spetsialistid kodus ning loob motiivi välisriikide spetsialistidele riiki tulekuks
- Motiveerib teenuste kvaliteedi tõstmist, sh kohalikele
- Tekitab selguse vastutuse jagunemisel, sh ravivigade osas
- Kiirendab uute tehnoloogiate ja ravivõtete kasutuselevõttu
- Tõstab spetsialistide erialaste teadmiste taset
- Loob uusi töökohti, sh sidusaladel
- Parandab riigi üldist kuvandit ja usaldusväärssust

Kriitika

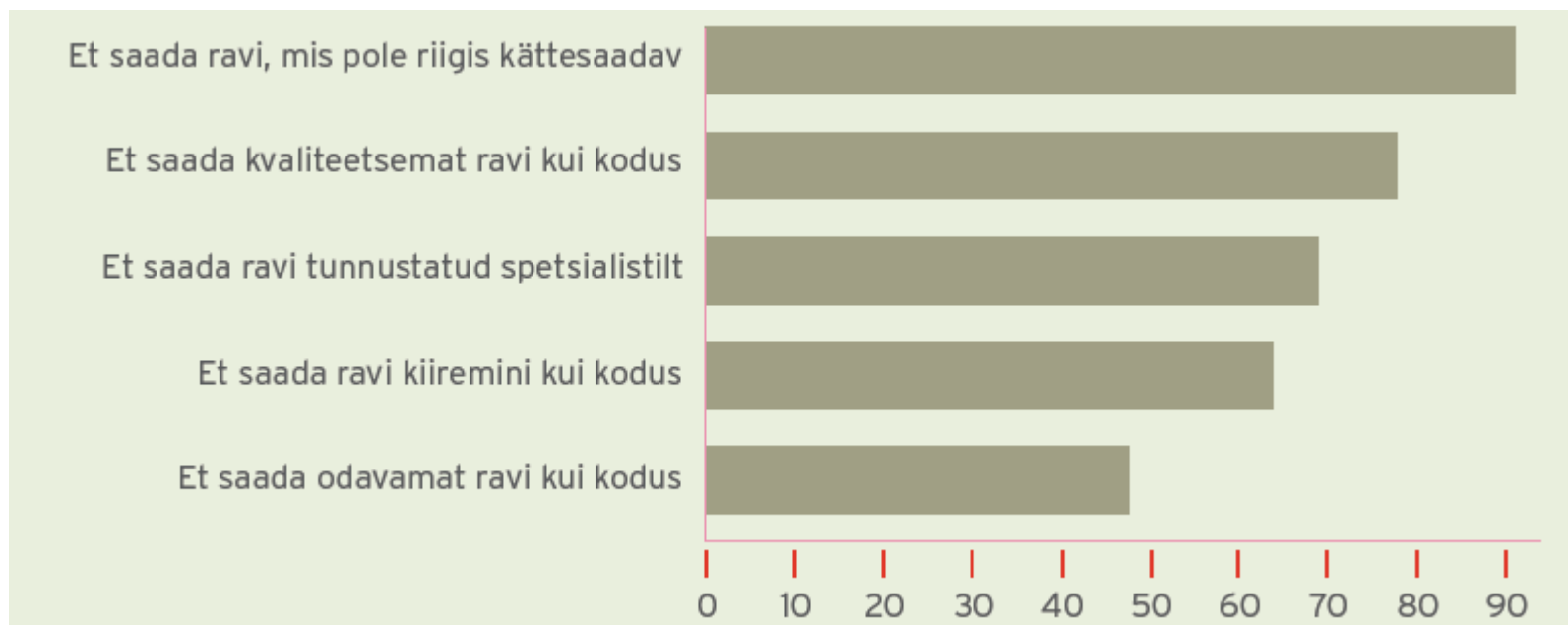
- Välispatsiendid tõmbavad endale kohalike elanike raviks ettenähtud piiratud investeeringuvahendid
- Riigi rahaga ehitatud tervishoiu infrastruktuur teenindab välismaalasi
- Parem osa arstidest tegeleb välispatsientidega
- Vajadus täiendava personali järele tingib võõrtöajõu sissevoolu
- Meditsiini käsitlemine ärina pole eetilise
- Tehtud protseduuridele on raske välisriigis järelravi organiseerida

Eurooplased on valmis kasutama TH-teenuseid piiriülelset, aga reaalsel kasutamisel on ees tõkked

Allikas: Eurobarometer 2007

Milleks minna välismaale ravile?

Lihtne matemaatika näitab, et tervishoiuteenuste turg kasvab

Nii Eestis, Soomes kui ka Rootsis on aastaks 2050 **üle 40% ühiskonnast** üle 65 aasta vana

ÜRO 2008

+

“**Hallpeade turu**“ mahtu (üle 60-aastased tarbijad) hinnatakse globaalselt 700 miljardile USD-le aastas

Boston Consulting Group 2010

Kuidas Kohll & Decker Euroopat raputasid

DIRECTIVE 2010/.../EU
OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
on the application of patients' rights
in cross-border healthcare

2010 Euroopa Parlament
Euroopa Nõukogu

2004 Euroopa Komisjon

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION

Brussels, 20.04.2004
COM(2004) 202
Follow-up to the high level reflection process on patient mobility and healthcare
developments in the European Union

1998 Kohll & Decker vs Luksemburg
Euroopa Kohus:

*".../ tervishoiuteenuste osutamise vabadus hõlmab
teenusesaajate, sealhulgas arstiabi vajavate inimeste
vabadust minna teenuste saamiseks teise liikmesriiki ... "*

30%

Eesti teenuseosutajatest

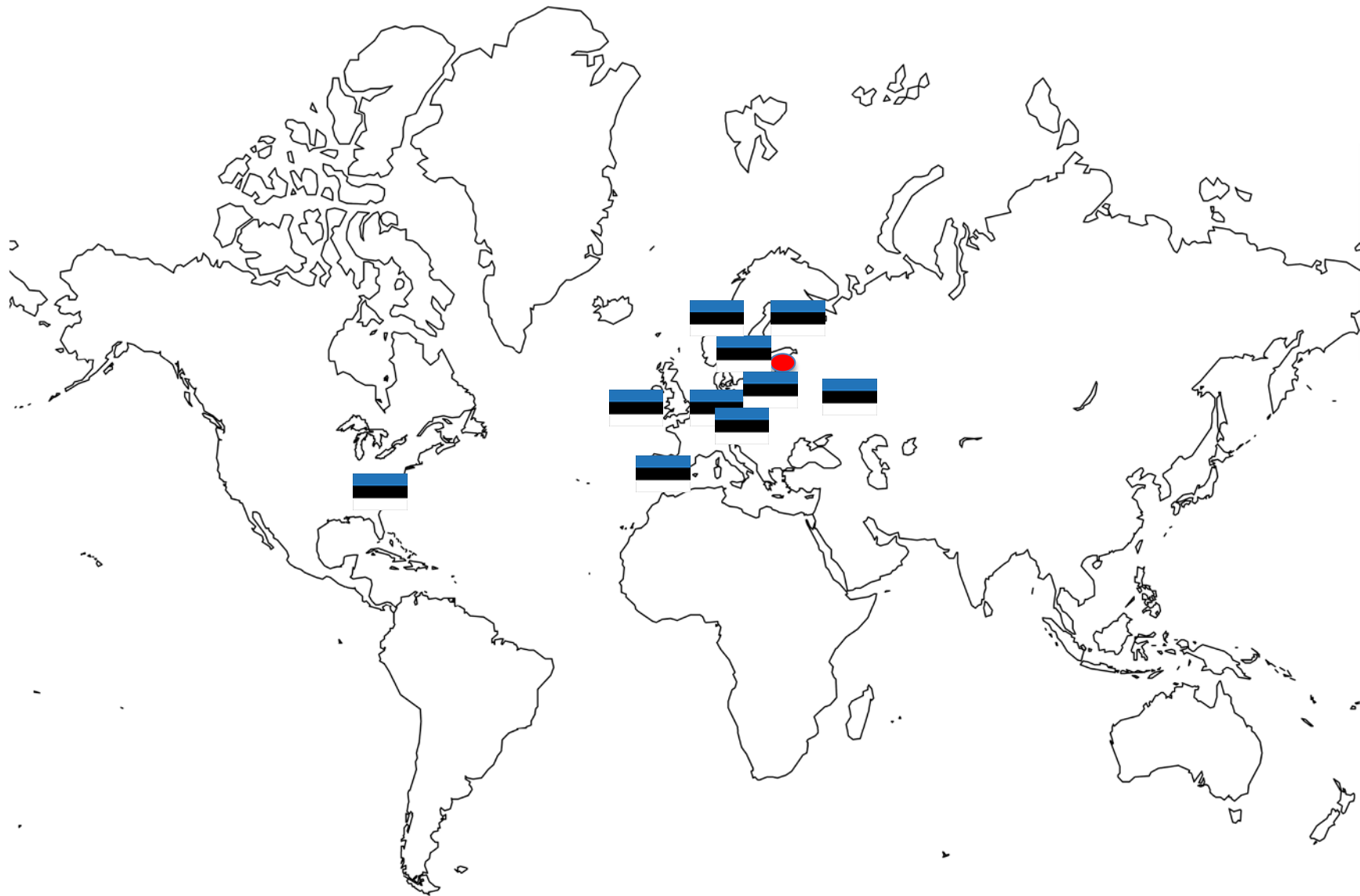
(ravispaadest, hambaarstide ja regionaalhaiglani)

eksportisid tervishoiuteenust

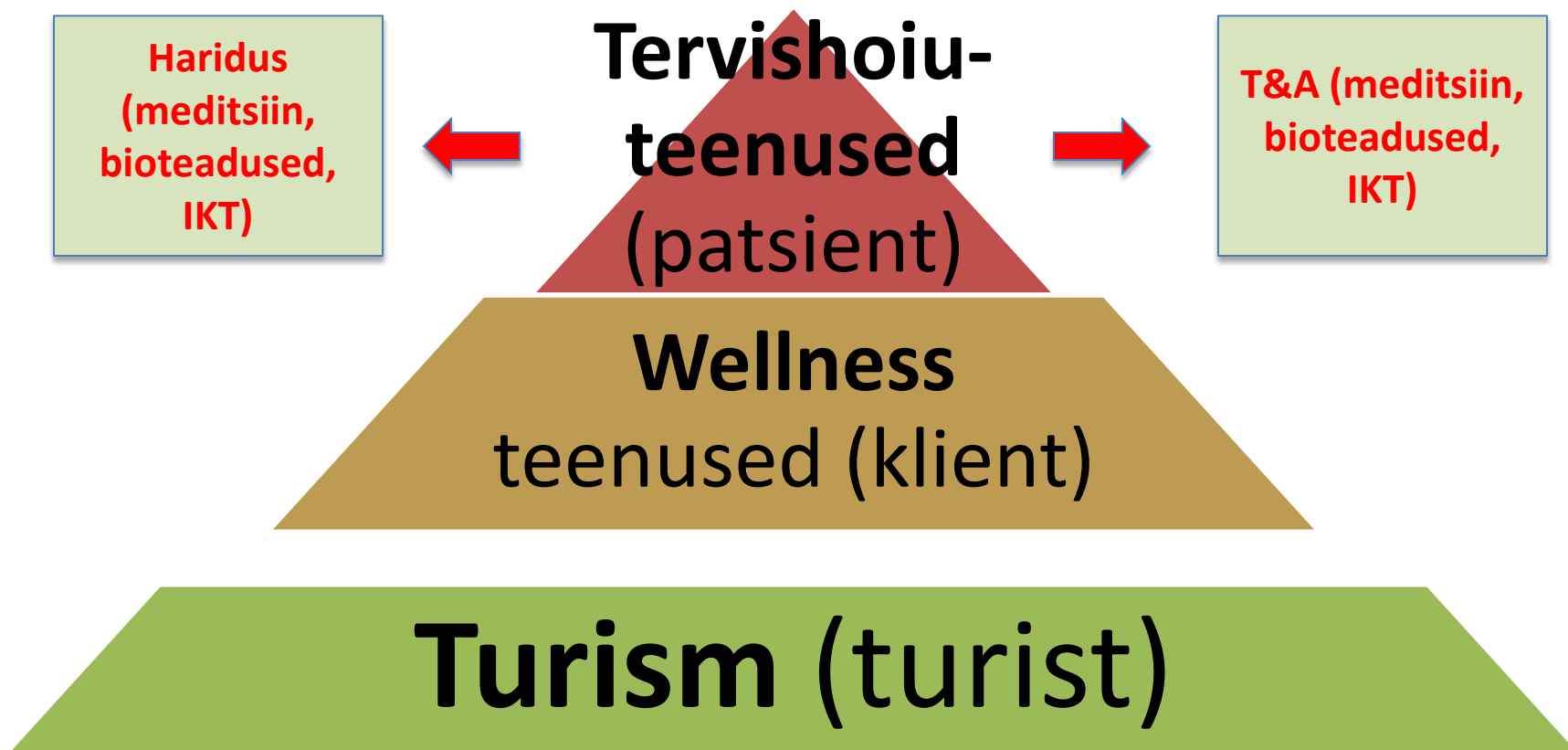
2008.a

Eesti on kaardil ...

Tervishoiuteenuste eksport - mitte ainult meditsiin

Tehnoloogiliselt tipptasemel

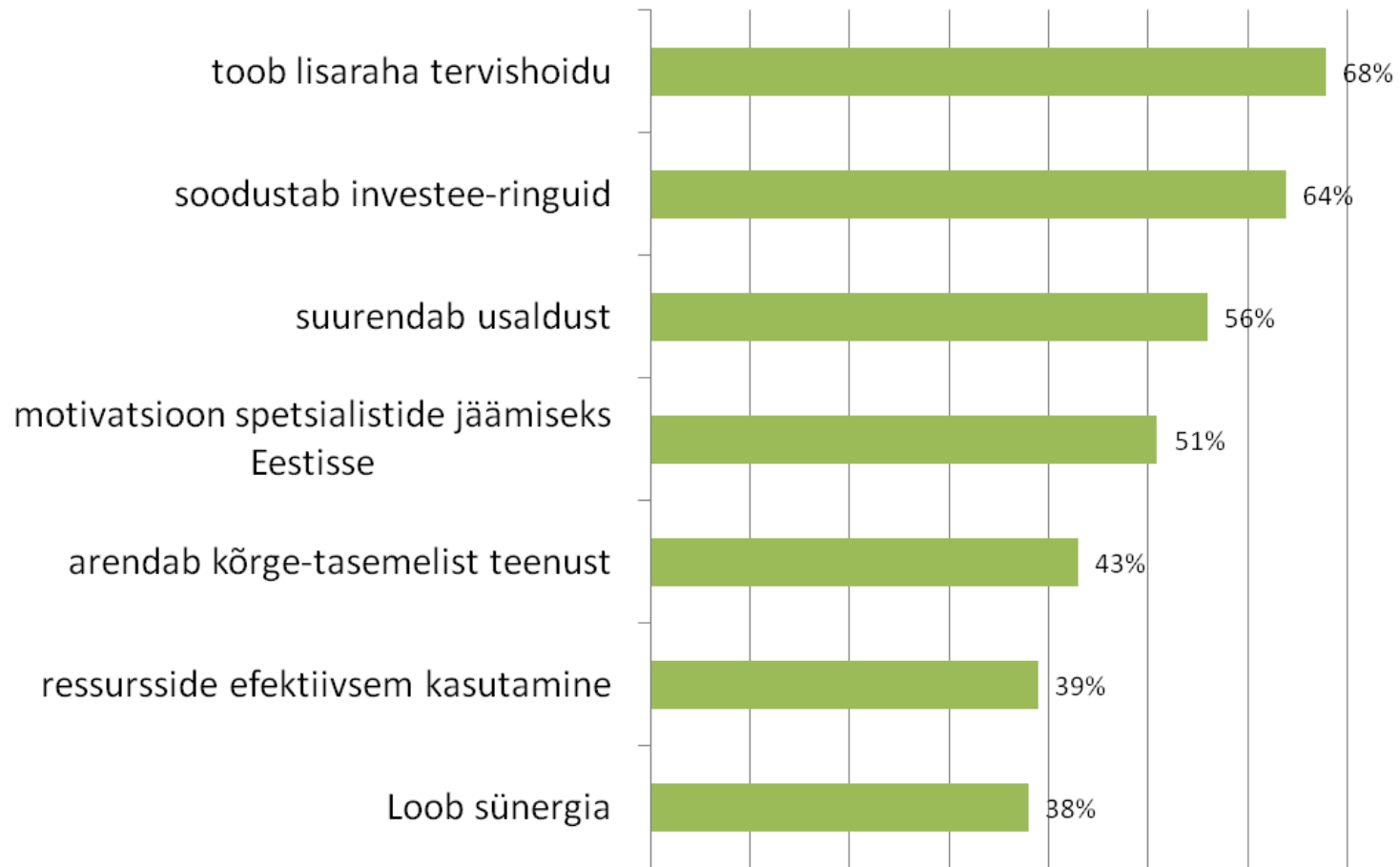
Tehnika 1 miljoni elaniku kohta Eestis (2008) & OECD riikides (2005)

	Kompuutertomograafe	Magnetresonants tomograafe
Eesti	15,6	8,7
EL keskmine	18,7	10,0
Soome	14,2	13,9
Iirimaa	10,7	5,6
Holland	5,8	8,1
Island	23,7	20,3

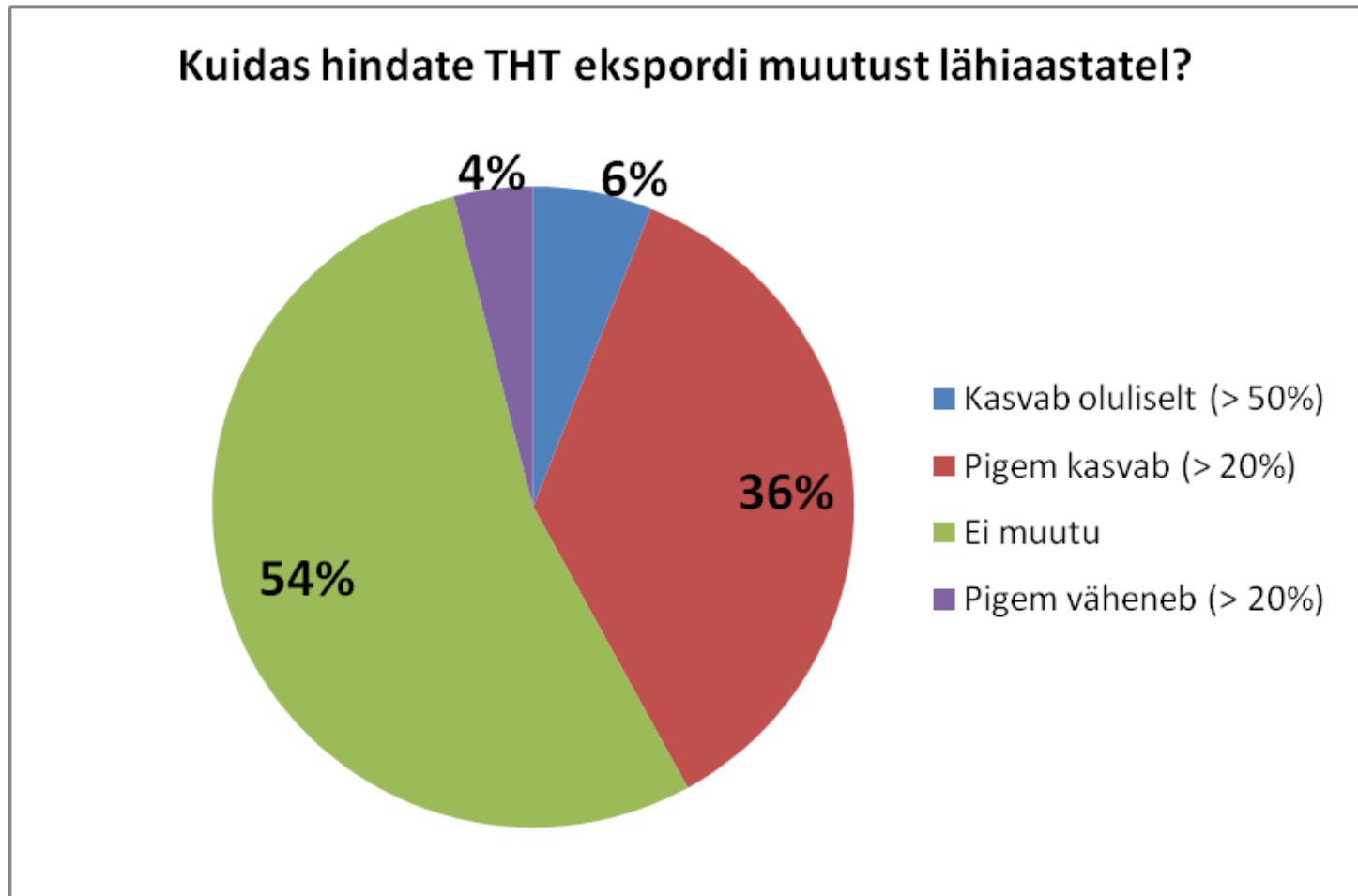
Allikad: Tervise Arengu Instituut & OECD

Ekspordist võiks tõusta tulu

THT ekspordi võimalik positiivne mõju Eestile

Teenuste osutajad ettevaatlikud, ent mitte negativistlikud (kevad 2009)

Ekspordivaldkonnad jagunevad rühmadesse

Ideid äristrateegia kujundamiseks: nõudlus × kiirus

Naaberriikides on piisavalt turgu

